

перегляд соціальних видатків та запровадження диверсифікованих підходів у реалізації соціальних проектів; відповідність поточних видатків держави її постійним доходам; спрямування нерегулярних надходжень бюджету (доходів від приватизації, кредитів тощо) в бюджет розвитку; запровадження механізму детального аналізу економічної ефективності та «стратегічної віддачі» [8] з погляду національних інтересів щодо проектів, які фінансуватимуться з бюджету розвитку.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Отже, можна стверджувати, що методологічні детермінанти управління збалансованим розвитком національної економіки сприяють побудові ефективної системи управління збалансованим розвитком національної економіки в контексті забезпечення її цілісності та підвищення конкурентоспроможності. Результативність такої системи залежить від своєчасної діагностики внутрісистемних дисбалансів (відтворювальних; технологічних; просторових; секторальних; галузевих; економічних, екологічних, соціальних, факторних), а також розробки механізмів і важелів подолання цих дисбалансів у напрямі досягнення збалансованого розвитку, що і повинно скласти площину подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел:

1. Желюк Т.Л. Управління довгостроковим розвитком національної економіки: методологічні та прикладні аспекти: монографія / Т. Л. Желюк. Тернопіль: Економічна думка, ТНЕУ, 2010. – 512 с.
2. Майер Дж.М. Міжнародне середовище бізнесу: конкуренція та регулювання у глобальній економіці / Дж. Майер, Д. Олеснович; пер. з англ. – К.: Либідь, 2002. – 703 с.
3. Олійник А.Ю. Теорія держави і права: навч. посіб. / Олійник А. Ю., Гусарев С. Д., Слюсаренко О. Л. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 176 с.
4. Коммонс Д. Институциональная экономика / Д.Коммонс // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2007. – Т. 5. – № 4. – С. 59–70.
5. Скакун О.Ф. Теорія держави і права (енциклопедичний курс): підруч. / Скакун О. Ф. – Х.: Еспада, 2006. – 776 с.
6. Історія економічних учень: підручник / Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко, А. М. Поручник та ін.; за ред. Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко. – К.: КНЕУ, 2000. – 564 с.
7. Мельник А.Ф. Державне управління: навч. посібник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. Ю. Васіна, за ред. А. Ф. Мельник. – К.: Знання-Прес, 2009. – 582 с.
8. Науменкова С.В. Проблеми подолання негативного впливу глобальних диспропорцій та формування нового геофінансового механізму / С. В. Науменкова, С. В. Міщенко // Фінанси України. – 2009. – № 3. – С. 23–36.

УДК 338.12.7.9

Ю.М. Сафонов, д.е.н., В.Г. Євтеєва,

Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет ім. В.Гетьмана», м. Київ

КАПІТАЛЬНЕ БУДІВНИЦТВО ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ

Анотація

У статті розглянуто термін «капітальне будівництво» з точки зору вітчизняних вчених економістів та правознавців. Зазначено, що для визначення категорії «капітальне будівництво» необхідно виділити основні риси. Найважливішою з них є розгляд капітального будівництва розглядається як категорії, що характеризується сукупністю усіх виробничих процесів,

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

включаючи будівельно-монтажні і спеціальні процеси в підготовчий і основний періоди будівництва. Ці процеси можуть бути реалізовані тільки при наявності економічних ресурсів. Доведено, що капітальне будівництво характеризується визначеним набором економічних ресурсів: характером і особливостями господарсько-правових та суспільно-економічних взаємовідносин між людьми, підприємствами, державними установами, задіяними в будівельному процесі. На підставі проведених теоретичних узагальнень у роботі уточнено і конкретизовано поняття капітального будівництва та розглянуто його економічна сутність. Розкрито історичну передумову виникнення та розвитку капітального будівництва.

Ключові слова: будівництво, капітальне будівництво, економічна категорія, інвестиційна діяльність, галузь економіки.

Ю.М. Сафонов, д.э.н., В.Г. Евтеева,
Государственное высшее учебное заведение «Киевский национальный
экономический университет им. В.Гетьмана», г. Киев

КАПИТАЛЬНОЕ СТРОИТЕЛЬСТВО КАК ЭКОНОМИЧЕСКАЯ КАТЕГОРИЯ

Аннотация

В статье рассмотрен с точки зрения отечественных ученых экономистов и правоведов термин «капитальное строительство». Отмечено, что для определения категории «капитальное строительство» необходимо выделить основные черты. Самой важной является рассмотрение капитального строительства, как категории, характеризующейся совокупностью всех производственных процессов, включая строительно-монтажные и специальные процессы в подготовительный и основной периоды строительства. Эти процессы могут быть реализованы только при наличии экономических ресурсов. Доказано, что капитальное строительство характеризуется определенным набором экономических ресурсов: характером и особенностями хозяйственно-правовых и общественно-экономических взаимоотношений между людьми, предприятиями, государственными учреждениями, задействованными в строительном процессе. На основании проведенных теоретических обобщений в работе уточнено и конкретизировано понятие капитального строительства и рассмотрена его экономическая сущность. Раскрыта историческая предпосылка возникновения и развития капитального строительства.

Ключевые слова: строительство, капитальное строительство, экономическая категория, инвестиционная деятельность, отрасль экономики.

Yuriy M. Safonov, Doctor of Economics, V.H. Evteeva,
State university Vadym Hetman Kyiv National Economic University, Kyiv

CAPITAL CONSTRUCTION AS ECONOMIC CATEGORY

Annotation

In the article the term "capital construction" in the view of perspective of local economists and jurists are observed. It is indicated that the definition of "capital construction" requires highlighting of the main features, including: capital construction is regarded as a category, characterized by the set of all production processes, including building and construction, and special processes in the preparatory and main construction period, these processes can be implemented only in the presence of economic resources. It is proved that major construction is characterized by a predefined set of economic resources: the nature and characteristics of the economic, legal and socio-economic relations between people, businesses, government agencies involved in the construction process. On the basis of theoretical generalizations in the article the concept of capital construction is refined and elaborated and its economic substance is observed. Historical background of the emergence and development of capital construction is explained.

Keywords: construction, capital construction, economic category, investment, economic sector.

Постановка проблеми. Капітальне будівництво є однією з найважливіших галузей матеріального виробництва країни та головним джерелом розширеного відтворення основних фондів. Воно визначає зростання матеріально-технічної бази держави, йому належить провідна роль у поліпшенні житлових і культурно-побутових умов життя кожної людини та суспільства загалом. У сучасних умовах технічного прогресу поняття «капітальне будівництво» є дуже містким і не завжди однозначно розуміється. В економічній, навчальній та спеціальній літературі не сформульоване загальноприйняте визначення поняття «капітальне будівництво». У працях учених і фахівців, у директивних і нормативних документах капітального будівництва визначення подаються через поняття «галузь», «сфера діяльності», деякі ототожнюють її з поняттям «будівництво». На нашу думку, поняття «капітальне будівництво» значно більш широке за поняття «галузь» і конкретніше, ніж «сфера діяльності», але водночас, його необхідно розуміти у дещо вужчому значенні, ніж «будівництво». Вищевикладене свідчить про актуальність обраного напрямку дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальнотеоретичним питанням капітального будівництва присвячено багато робіт вчених-правознавців та економістів, серед яких О. М. Вінник, Г. М. Гриценко, К. А. Огай, В. В. Акімов, І. А. Брауде, І. М. Миронець та інші автори. Зокрема, О. М. Вінник розглядає капітальне будівництво як форму інвестиційної діяльності, а саме господарську діяльність з виробництва основних фондів народного господарства, яка полягає у здійсненні суб'єктами інвестиційної діяльності практичних дій відносно реалізації інвестицій у будівельну продукцію. Економісти К. А. Огай та В. В. Акімов визначають капітальне будівництво як складний багатофакторний процес. І. Л. Брауде вважає, що капітальне будівництво є категорією техніко-економічною, тому не має сенсу створювати правове поняття «капітального будівництва», а замість цього доцільно вести мову про його правовий режим. Незважаючи на велику кількість праць науковців, недостатньо дослідженим на сьогодні залишається аналіз капітального будівництва як економічної категорії.

Метою дослідження є окреслення сутності капітального будівництва як економічної категорії. Зазначена мета передбачає вирішення наступних завдань: встановити історичну передумову виникнення та розвитку капітального будівництва в Україні; надати поняття капітального будівництва у сучасних умовах та на цій основі визначити доцільність його подальшого використання у законодавстві та практичній економічній діяльності.

Основні результати дослідження. Капітальне будівництво, як і будь-яка економічна категорія, має свій історичний характер. Будівництво в

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Україні розпочалося вже з першими поселеннями на її території. Будувалися житла, громадські будівлі, але основними напрямками будівництва залишалися облаштування князівських володінь та будівництво оборонних споруд. За часів становлення та розвитку Київської Русі (IX ст.) важливого значення приділяли забудові міст, зокрема головного міста Київської Русі – Києва. Перші кам'яні палати та храми Київської Русі були споруджені у X ст. Дерево, так само як і камінь, використовувалося для побудови будівель, укріплень, мостів та інших споруд. У Київській Русі існувала так звана «мосткова повинність», яка передбачала обов'язок брати участь у спорудженні мостів. Перші дерев'яні мости були побудовані за багато сотень років до нашої ери. Все це здійснило свій вплив на формування архітектури та містобудування і в добу Гетьманщини. Цей період в історії науковці називають розвитком мурованого будівництва. У XVII-XVIII ст. більшість українських земель стали складовою частиною Російської імперії. Подальший розвиток капітального будівництва характеризувався такими особливостями:

- розвиток «казенного» та цивільного будівництва;
- встановленням правил щодо будівництва будівель у містечках і селах;
- запровадженням правил забудови населених пунктів, порядок будівництва «казенних» та приватних будівель за типовим зразком;
- прийняття нормативно-правових актів та створення першого систематизованого збірника Законів – Статут будівельний 1832 р. [6]

Із XVIII ст. для означення відповідної діяльності застосовували термін «будівництво», а поняття «капітальне будівництво» ще не використовувалося. Його почали вживати науковці та інші спеціалісти будівельної галузі лише в радянські часи. Термін походить із праць класиків марксизму-ленінізму. Так, В. Ленін зазначав, що нові будівлі потребують різноманітних і дорогих матеріалів, кооперації мас робітників найрізноманітніших спеціальностей, тривалого часу для свого завершення.

У сучасній науковій літературі капітальне будівництво розглядають як галузь економіки, як галузь матеріального виробництва, коло робіт, форму інвестиційної діяльності. Розглянемо більш детально вищенаведене поняття.

В економічній енциклопедії поняття «капітальне будівництво» трактується як галузь сфери матеріального виробництва, яка забезпечує спорудження нових об'єктів, технічне переоснащення та реконструкцію підприємств, завдяки чому здійснюється розширене відтворення основних фондів у всіх сферах народного господарства [7]. Таке поняття можна охарактеризувати тим, що це окрема галузь матеріального виробництва, яка відокремилась від інших галузей на основі суспільного поділу праці. Основними ознаками, що характеризують капітальне будівництво як галузь, є: випуск продукції

певного призначення; спільність технологічних процесів; наявність однорідних підприємств; наявність професійного складу кадрів.

Головною ознакою капітального будівництва є випуск продукції певного призначення. Кінцевим результатом виробничої діяльності є закінчені та готові до експлуатації будівлі, споруди та підприємства, що утворюють основні фонди галузей народного господарства країни. Але потрібно враховувати те, що крім створення основних фондів, до функцій капітального будівництва відносяться реконструкції та технічне переозброєння діючих основних фондів підприємств. Тому у широкому розумінні до функцій слід віднести розширене відтворення і прискорене оновлення основних фондів на базі капітальних вкладень. Цікаво те, що державні органи України не розглядають капітальне будівництво як галузь. Так, у класифікаторі видів економічної діяльності (КВЕД) зазначено лише «Будівництво», яке охоплює всі роботи з будівництва будівель, будівництва споруд, а також спеціалізовані будівельні роботи, за умови, що їх виконують як частину загального будівельного процесу. Однак, треба зазначити, що головним призначенням КВЕД є проведення статичних обстежень економічної діяльності підприємств та організацій і аналізу статистичної інформації на макрорівні, до того ж він не може слугувати головним критерієм для виділення економічної діяльності. Тому капітальне будівництво слід вважати окремим видом діяльності, незважаючи на те, що це комплексний виробничий процес.

Економісти К. А. Огай та В. В. Акімов визначають капітальне будівництво як складний багатофакторний процес, котрий потребує великих витрат економічних ресурсів у перебігу певного періоду. До економічних ресурсів вони відносять фактори, які потрібні для процесу виробництва: капітал, праця, земля та підприємництво [1, с. 112]. Справді, капітальне будівництво, напевне, як ніяка інша галузь економіки, створює велику кількість робочих місць і споживає продукцію багатьох галузей народного господарства. У сфері капітального будівництва так чи інакше беруть участь різні галузі національної економіки, які забезпечують будівництво металом і металоконструкціями, цементом, лісоматеріалами, будівельними машинами, транспортом, паливом та енергетичними ресурсами. В будівництві використовуються 50% продукції промисловості будівельних матеріалів, близько 18% металопрокату, 40% пиломатеріалів, понад 10% продукції машинобудівної промисловості. Будівництво обслуговують майже всі галузі промисловості. Для перевезення будівельних матеріалів, будівельних конструкцій і будівельної техніки використовуються майже всі види транспорту: автомобільний, залізничний, річковий, морський і повітряний. Розмір транспортних витрат на будівництво досягає 20%. За обсягом

використаної продукції і кількості зайнятих людських ресурсів на будівельну галузь припадає десята частина економіки країни. В процесі створення основних фондів у вигляді готових до експлуатації будівель, споруд і їх комплексів беруть участь робочі кадри, знаряддя праці і матеріали. При взаємодії основних елементів будівельного процесу і створюється кінцева будівельна продукція.

Поняття капітального будівництва найбільш поширене в юридичній літературі. О. М. Вінник розглядає капітальне будівництво як форму інвестиційної діяльності, а саме як господарську діяльність з виробництва основних фондів народного господарства, яка полягає у здійсненні суб'єктами інвестиційної діяльності практичних дій відносно реалізації інвестицій у будівельну продукцію [4, с. 493]. Це визначення, на нашу думку, є досить спірним. З одного боку, з ним можна погодитися, тому що планування, управління та організація, разом з проектуванням, ресурсозабезпеченням капітального будівництва в сукупності складають зміст процесу інвестування. У цьому випадку підприємство-інвестор, вкладаючи кошти, збільшує виробничий капітал, основні виробничі фонди, які необхідні для їх функціонування оборотні кошти. Але з іншого боку, більш доречно в цьому визначенні застосовувати термін «капітальні вкладення». У нашій країні цей термін ідентифіковано з терміном «інвестиції». Проте термін «інвестиції» значно ширший. За своєю назвою капітальні вкладення – це вкладення тільки в основний капітал, тоді як вкладення в інші види економічних ресурсів, такі як інформаційні ресурси, цінні папери, духовний потенціал, матеріальні запаси іменувати капітальними вкладеннями не прийнято. Капіталовкладення слід розглядати лише як частку інвестицій у відтворення основних фондів (будинків, споруд, передавальних пристроїв, устаткування тощо). Вони складаються із витрат на реконструкцію, розширення, технічне переоснащення діючих та спорудження нових підприємств, заміни основних фондів, що вибули, новими. Крім того, останнім часом почав використовуватися термін «інвестиційно-будівельний комплекс», який охоплює безперервну інвестиційну діяльність власників капіталу протягом життєвих циклів будівель і споруд, у зведення яких цей капітал був вкладений. А капітальне будівництво розглядається як одна із ланок діяльності цього комплексу.

Досліджуючи загальнотеоретичні питання капітального будівництва у господарському праві, О. О. Квасніцька, встановила що капітальне будівництво – це різновид діяльності суб'єктів господарювання, змістом якої є сукупність практичних дій, яка спрямована на забудову території, створення нових будівель, споруд, об'єктів виробничого і невиробничого призначення, об'єктів незавершеного будівництва (за винятком тимчасових споруд, кіосків,

навісів і інших подібних споруд), пускових комплексів та реконструкції, яка опосередковується низкою господарсько-правових договорів, зокрема: на проектування, дослідницькі роботи, постачання, підряд, енергопостачання, купівлі-продажу тощо [5, с. 449]. Тобто, головним критерієм у визначенні терміна вбачається у суб'єктивному складі учасників підрядних відносин, де обов'язковою стороною виступає суб'єкт господарювання. Як зазначає М. С. Біленко, суб'єктам господарських правовідносин у капітальному будівництві притаманні наступні ознаки: безпосереднє здійснення господарської діяльності в сфері капітального будівництва, предметом якої є виконання будівельних та пов'язаних із будівництвом робіт; створення (набуття статусу суб'єкта господарювання) у встановленому законом порядку, що, як правило, пов'язується з їх державною реєстрацією; наявність відокремленого майна, необхідного для здійснення суб'єктом господарювання діяльності у сфері капітального будівництва; наявність господарської правосуб'єктності (можливості мати і здійснювати господарські права та обов'язки у сфері капітального будівництва, відповідати за їх належне виконання [2, с. 62].

Отже виходячи із вищевикладеного, це поняття можна розглядати у тому випадку, якщо суб'єктами будівельної діяльності є суб'єкти господарювання, а формою організації їх зв'язку виступає договір підряду. Водночас, капітальне будівництво може здійснюватися не тільки підрядним способом, а й із застосуванням господарського способу. Господарський спосіб полягає у виконанні всього комплексу будівельних робіт та пов'язаних з ними робіт на об'єкті силами самого забудовника, тобто того підприємства чи організації, яке є розпорядником інвестицій і має затверджений інвестиційний проект будівництва. Будівництво за цього способу здійснюється силами власних підрозділів господарської організації – забудовника (насамперед управління капітального будівництва). Це покладає на організацію, що здійснює будівництво, обов'язок дотримання певних вимог, а саме ліцензування. Останнє передбачає наявність відповідних виробничих потужностей (будівельної техніки), кваліфікованого персоналу, засобів контролю за якістю виконуваних будівельних та пов'язаних з ним робіт.

Існує така думка, вперше висловлена І.Л. Брауде, про те, що капітальне будівництво є категорією техніко-економічною, тому не має сенсу створювати правове поняття «капітального будівництва», а замість цього доцільно вести мову про його правовий режим. Автор обґрунтовує свою точку зору тим, що оскільки бурхливий розвиток техніки та будівельних технологій швидко вносить корективи до сутності поняття «капітальне будівництво», то замість формування його незмінного поняття слід зосередитися на дослідженні правового регулювання відносин у даній сфері. А оскільки відносини в

будівельній сфері залежать від техніко-економічних критеріїв, що постійно змінюються протягом часу, то необхідно формувати визначення поняття «капітальне будівництво» в рамках кожного дослідження [3]. З цим погодитись можливо лише частково. Справді, капітальне будівництво є техніко-економічною категорією, але це не може заважати його нормативному закріпленню, оскільки відсутність нормативного закріпленого визначення терміна «капітальне будівництво» може негативно вплинути на розвиток відносин у сфері будівництва підрядним способом, не буде сприяти чіткому усвідомленню його змісту.

Одним із сучасних послідовників пропозиції про необхідність відмови від терміна «капітальне будівництво» є І. М. Миронець, яка вважає, що це поняття доречно застосовувати лише у вузькому значенні – для відмежування капітальних споруд від тимчасових і визначення класів капітальності будівель, тому що у багатьох нормативно-правих актах обидва терміни вживаються в однаковому значенні [8]. Із автором можна частково погодитись, оскільки використання цього терміна є усталеним, а вона не наводить достатніх аргументів для відмови від нього. Крім того, необхідно пам'ятати, що ця категорія дозволяє розмежувати будівництво у сфері господарювання від будівельних робіт для задоволення споживчих потреб громадян. Як правильно зазначає В. Г. Олюха, термін «капітальне будівництво» може використовуватись поряд з терміном «будівельна діяльність», адже відображає окремий аспект будівельної діяльності, що характеризується підвищеними суспільними очікуваннями щодо безпеки та якості робіт у будівництві, притаманних професійній господарській діяльності, орієнтуючи на певну мету діяльності [9, с. 733].

Розбіжності у визначеннях різних науковців обумовлені тим, що кожен з дослідників виділяв якусь одну із рис капітального будівництва, не розкриваючи його повністю. В одних визначеннях робиться акцент на характер техніко-економічних відносин, в інших – на ресурсні елементи, у третіх – на кінцевий результат виробничої діяльності будівництва. Для визначення категорії «капітальне будівництво» необхідно виділити основні риси, серед яких: капітальне будівництво – це категорія, що характеризується сукупністю усіх виробничих процесів, включаючи будівельно-монтажні і спеціальні процеси в підготовчий і основний періоди будівництва, ці процеси можуть бути реалізовані тільки при наявності економічних ресурсів. Таким чином, капітальне будівництво характеризується визначеним набором економічних ресурсів. Виробничі процеси пов'язані насамперед з характером і особливостями господарсько-правових та суспільно-економічних взаємовідносин між людьми, підприємствами, державними установами, задіяними в будівельному процесі.

Мета цих відносин і взаємодій полягає, на наш погляд, у формуванні потреб і максимальному їхньому задоволенні за допомогою введення об'єктів в експлуатацію в нормативні терміни з належною якістю при мінімальній вартості та при оптимальному використанні економічних ресурсів.

Висновки. За результатами проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Капітальне будівництво починає розвиватися ще за часів Київської Русі, але термін «капітальне будівництво» почали використовувати лише в радянський період. Довгий час його ототожнювали з терміном «будівництво», і лише сучасні науковці почали широко приділяти увагу цій проблематиці.

2. Під поняттям «капітальне будівництво» пропонуємо розуміти сукупність усіх виробничих процесів, включаючи будівельно-монтажні і спеціальні процеси у підготовчий і основний періоди будівництва, які полягають у формуванні і максимальному задоволенні потреб суб'єктів господарювання, у процесі господарсько-правових та суспільно-економічних взаємовідносин з приводу оптимального використання наявних економічних ресурсів. Таким чином, на підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що доцільно дане поняття використовувати і надалі, бо саме зазначений термін відтворює суть вищеподаного явища найповніше. Капітальне будівництво є окремою галуззю виробництва, а вилучення або заміна його на термін «будівельна діяльність» є передчасними та можуть негативно вплинути на розвиток суспільних відносин між суб'єктами в процесі господарювання.

Список використаних джерел:

1. Акімов В.В. Економіка галузі (будівництво) / В.В. Акімов, Т.М. Макарова, В.Ф. Мерзляков, К.А. Огай. – М.: Инфра-М, 2009. – С. 304.
2. Біленко М.С. Структура договірних зв'язків за договором підряду на капітальне будівництво / М.С. Біленко // Юридична Україна. – № 3. – 2012 – С. 60–64.
3. Брауде И. Л. Правовое регулирование капитального строительства в СССР: автореф. дисс. на соиск. науч. степени д-ра юрид. наук: спец. 12.00.03 «Гражданское право» / И.Л. Брауде. – М., 1954. – 21 с.
4. Вінник О. М. Вдосконалення правового регулювання відносин з капітального будівництва О.М. Вінник // Державне регулювання економічних відносин: розвиток законодавства та проблеми застосування у господарських спорах: матеріал. Науково - практичної конференції, 16–17 квітня 2008 р., Львів, 2008. – С.493–500.
5. Господарське право: підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасніцька, А.В. Смітюх та ін. ; за ред. О.П. Подцерковного. – Х.: Одіссей, 2010. – 640 с.
6. Люкшин А. М. Строительное право как комплексная отрасль права [Электронный ресурс] / А.М. Люкшин. – Режим доступа: http://www.bmpravo.ru/show_stat.php?stat=795
7. Словopedia: електронна економічна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://slovo.org.ua/38/53402/380419.html>
8. Миронець І. М. Поняття будівництва та капітального будівництва / І.М. Миронець // Вісник господарського судочинства. – 2009. – №3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zumf.com/doc/4831/>
9. Олюха В. Г. Щодо недоцільності відмови від терміну капітальне будівництво / В.Г. Олюха // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Правове життя сучасної України». – 2012. – Том 2. – С.731-733.